

5.7 ZEMĚPIS

5. 7. 1 Charakteristika předmětu:

A. Obsahové vymezení:

Zeměpis je svým obsahem zaměřen na studium přírody (fyzickogeografické sféry), společnosti a hospodářství (socioekonomická sféra). Tento předmět zajišťuje propojení přírodních a společenských poznatků s prostorem a časem, Má multidisciplinární záběr, neboť seznamuje žáky s poznatky vědních oborů, které se na nižším stupni gymnázia nevyučují (geologie, klimatologie, etnografie, ekonomika a jiné).

Cílem výuky je, aby žák byl do života připraven tak, že bude schopen zeměpisných vědomostí a dovedností používat pro kompetentní jednání v prostředí (globálně myslet a lokálně jednat).

Ve výuce:

- poznáváme Zemi jako součást Vesmíru, vnímáme krajinu a její složky
- uvědomujeme si význam polohy a přírodních podmínek pro osídlení, existenci a aktivity lidské společnosti
- poznáváme zákonitosti a souvislosti objektů, jevů a procesů fyzickogeografické sféry
- pracujeme s mapami, grafy, tabulkami a dalšími geografickými daty a materiály
- orientujeme se v krajině podle přírodních úkazů a orientačních pomůcek
- vnímáme krásu přírodních objektů a chráníme přírodní prostředí
- poznáváme mnohostranné možnosti uplatnění geografických poznatků v různých oblastech praktického života
- seznamujeme se s přírodními podmínkami pro život lidí v místní krajině, ČR, Evropě a v celém světě
- motivujeme se pro celoživotní sledování geografických poznatků a podněcujeme se k tvořivému myšlení a uvažování o problémech místního regionu, ale i regionů států, kontinentů a světa
- vnímáme a respektujeme zvláštnosti a vzájemné odlišnosti přírody, obyvatelstva a hospodářství regionů
- s ohleduplností a tolerancí vnímáme lidi různých etnik, kultur a náboženství
- sledujeme aktuální změny ve světě z hlediska přírodního, sociálně-ekonomického a politického
- inspirujeme se k reálným možnostem přímého poznávání zajímavých míst světa, Evropy, ČR i místní krajiny

B. Časové vymezení:

Ročník	Prima	Sekunda	Tercie	Kvarta
Hodinová dotace	2	2	2	2

C. Organizační vymezení:

Výuka předmětu Zeměpis probíhá převážně v kmenových třídách, využíváme ale také podle možností učebnu informatiky a audiovizuální techniku (zpětný projektor, data projektor, video a DVD přehrávač, televizi). Snažíme se rovněž zařazovat terénní geografickou výuku, pozorování v krajině a zeměpisné exkurze.

Z pomůcek využíváme: učebnice, atlasy, mapy topografické i tematické, tabulky, grafy, kartogramy, kartodiagramy, internet, noviny, časopisy, odborné publikace aj.

Z průřezových témat jsou v zeměpise uplatňovány: Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

5. 7. 2. Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Učitel:

- výuku směřuje k rozvoji geografické gramotnosti tak, aby byl žák schopen kompetentního jednání v prostředí jako jedinec i člen společnosti
- předkládá žákům širší okruh geografických poznatků v rámci přihlednutí ke geografické zonálnosti a azonálnosti
- organizuje výuku tak, aby nechyběla geografická aktualizace
- využívá racionální kooperaci a integraci s ostatními přírodovědnými i společenskými vědami

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- podněcuje žáky k iniciativnímu a efektivnímu hodnocení a řešení geografických problémů a situací
- využívá tvořivé myšlení k představivosti při výuce zeměpisu
- učí žáky vyhledávat, třídít i hodnotit geografické informace
- používá srovnávací metodu při vymezení modelových regionů světa se zvláštním důrazem na ČR a Euroregion

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- používá odborný jazyk a legendy k textům i mapám
- podporuje a rozvíjí toleranci a respekt k názorům jiných osob
- vede žáky k otevřenému vystupování a obhajování svých názorů v rámci geografie
- aktivizuje žáky k využívání informačních zdrojů pro aktualizaci učiva

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- rovnoměrně zapojuje do výuky jednotlivé žáky, respektuje a přiměřeně hodnotí žáky s ohledem na jejich schopnosti a nadání
- vede žáky k týmové práci a zodpovědnosti za jejich výsledky
- usměrňuje žáky v respektu a ohledu na zvláštnosti regionů se zřetelem na tzv. rizikové oblasti
- uvážlivě hodnotí ekonomické a sociální informace z chudých regionů světa
- podněcuje a vede žáky k respektu a ohledu v rámci chápání ekologických souvislostí, environmentálních problémů a požadavků trvale udržitelného rozvoje

Kompetence občanské:

Učitel:

- přiměřeně hodnotí historii, kulturu, tradice a zvyky jednotlivých etnik
- seznamuje žáky s aktuálními geopolitickými situacemi ve světě
- sleduje se žáky ukazatele různých národů a národnostních menšin v rámci jednotlivých států

Kompetence pracovní:

Učitel:

- vede žáky k získávání informací na základě praktického využití různých map, atlasů, internetu, knižních publikací, jízdních řádů aj.
- učí žáky v rámci exkurzí, terénní geografické výuky a pozorování dovednosti orientace v krajině
- podporuje využívání praktických geografických zkušeností žáky v běžném životě

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák disponuje reálnou představou o tom, jak vzniknul a jak vypadá vesmír; dokáže souvisle hovořit o Sluneční soustavě.	Žák vysvětlí princip současné teorie vzniku vesmíru, má představu o jeho "rozměrech", je schopen najít argumenty proti tvrzení, že "vesmír je prázdný", zná složení sluneční soustavy, dokáže přiblížit postavení Země ve vesmíru a uvede důkazy její jedinečnosti.	vesmír a Sluneční soustava	F - astronomie
Žák objasní, proč se na Zemi střídá den a noc a ve středních zeměpisných šířkách roční období.	Žák je schopen vysvětlit, proč se na Zemi střídá den a noc a popsat, proč se ve středních zeměpisných šířkách střídají roční období; rozlišuje letní a zimní slunovrat a jarní a podzimní rovnodennost, vysvětlí, k čemu v těchto dnech dochází; dokáže schematicky načrtnout situaci při letním a zimním slunovratu a vysvětlit situaci z pohledu člověka nacházejícího se na severní a na jižní polokouli.	pohyby Země ve vesmíru	
Žák porovná Zemi a Měsíc; znázorní situaci při zatmění Měsíce a Slunce	Žák umí srovnat velikost Země a Měsíce (řádově); vysvětlí, proč na Měsíci neexistuje život; dokáže schematicky načrtnout situace při zatmění Měsíce a při zatmění Slunce.	Země a Měsíc	
Žák při určování polohy používá zeměpisné souřadnice.	Žák umí vysvětlit pojmy rovnoběžka a poledník, dokáže je ukázat na libovolné mapě malého měřítka; umí vyjádřit polohu libovolně vybraného místa na mapě pomocí zeměpisných souřadnic (zeměpisná šířka a zeměpisná délka).	zeměpisné souřadnice	
Žák umí pracovat s měřítkem mapy.	Žák dokáže svými slovy popsat, co vyjadřuje měřítko mapy; dokáže na konkrétních příkladech spočítat vzdálenosti na mapě.	měřítko mapy	M - převádění jednotek
Žák je schopen prostřednictvím mapy získat reálnou představu o území, které mapa zobrazuje.	Žák popíše, co je to vrstevnice; na konkrétních příkladech umí schematicky překreslit tvary reliéfu na základě vrstevnic; na fyzických mapách objasní význam barev v mapě; rozlišuje základní mapové značky.	výškopis a polohopis na mapách	Vv - obrázek mapy fiktivního ostrova

Žák vnímá proměnlivost zemského povrchu v čase jako důsledek působení vnitřních a vnějších sil.	Žák vysvětlí pojmy zemská kůra, litosféra, litosférické desky. Umí zhodnotit důsledky působení vnitřních a vnějších sil a uvést konkrétní příklady.	stavba Země, tektonika, vnitřní a vnější síly	F - tlak a teplota
Žák dokáže analyzovat základní jevy a pochody v atmosféře.	Žák zná základní složení atmosféry; srovná počasí a podnebí; umí charakterizovat počasí prostřednictvím základních meteorologických prvků; vlastními slovy dokáže říci, k čemu dochází při přechodu teplé a studené fronty.	složení atmosféry, počasí	F - atmosféry, její složení
Žák umí zformulovat princip skleníkového efektu, chápe souvislosti mezi lidskou činností a zvyšováním skleníkových plynů; má konkrétní představu pod pojmem globální změny klimatu.	Žák vysvětlí princip (příčiny a důsledky) skleníkového efektu; dokáže nalézt příčiny současného zvyšování množství CO ₂ ; navrhne některá řešení směřující k omezení emisí skleníkových plynů; dokáže analyzovat, co se skrývá pod termínem globální klimatické změny; aplikuje "katastrofický scénář" na vybraný stát nebo vybranou oblast.	skleníkový efekt, globální změny klimatu	F - skleníkový efekt, skleníkové plyny
Žák umí vysvětlit vztah mezi zeměpisnou šířkou, podnebí a vegetačními pásy.	Žák umí vyjmenovat podnebné a vegetační pásy, uvést jejich základní charakteristiku, dokáže nalézt příčinu toho, proč se od rovníku k pólům podnebí a biosféra mění.	geografická zonalita - podnebné a vegetační pásy	B - biogeografie
Žák má komplexní představu o výskytu, působení a nenahraditelnosti vody na Zemi.	Žák na konkrétním příkladu (např. "kapka za oknem") demonstroe koloběh vody; vysvětlí pohyby mořské vody; uvede příklady výskytu vody na pevnině; zhodnotí působení ledovců; ví, proč je třeba s vodou šetřit a navrhne konkrétní opatření, jak snížit spotřebu vody v osobním životě.	hydrosféra	B - voda jako základní podmínka života na Zemi
Žák v několika minutách představí přírodní podmínky Afriky.	Žák zná přibližnou rozlohu Afriky; u přírodních podmínek je schopen odlišit podstatné od nepodstatného; ukáže hlavní horská pásma, řeky, pouště; dokáže zařadit Afriku do jednotlivých klimatických a vegetačních pásů.	Afrika - přírodní podmínky	B - biosféra Afriky
Žák provede geografickou syntézu u regionu severní (islámská) Afrika.	Žák vymezí region na mapě; na příkladu Egypta charakterizuje kontrast mezi zavlažovanou oblastí a pouští s důsledky pro život; v sociální oblasti zmíní důsledky vysokého přirozeného přírůstku; charakterizuje život muslimských obyvatel z pohledu náboženství; analyzuje možnosti severní Afriky v cestovním ruchu.	severní (muslimská Afrika)	B - život na Sahaře

Žák provede geografickou syntézu u regionu severní (islámská) Afrika.

Žák ukáže region na mapě; zvlášt' vymezí pásmo Sahelu; umí vysvětlit, co to znamená desertifikace a uvést důsledky tohoto procesu na život lidí; charakterizuje JAR se zaměřením na odlišnosti tohoto státu od "zbytku" Afriky; dokáže v absolutních i relativních číslech dokumentovat problém AIDS a uvést následky na život lidí i ekonomiku státu; navrhne opatření, která by mohla problém HIV/AIDS zmírnit nebo dokonce vyřešit.

subsaharská Afrika B - HIV/AIDS

Žák provede geografickou syntézu u makroregionu Austrálie a Oceánie.

Žák s pomocí mapy vymezí polohu, rozlohu, přírodní podmínky a klima regionu; odůvodní jedinečnost australské biosféry; v sociální oblasti charakterizuje historický vztah k Velké Británii, zhodnotí australskou ekonomiku, srovná život v australském velkoměstě a v oblasti tzv. Great Outback; u Oceánie se zaměří na celkové propojení klimatu a života lidí na tichomořských ostrovech.

Austrálie a Oceánie D - kolonizační politika Británie v novověku; Aj - Australia

Sekunda

ZEMĚPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák popíše a zhodnotí polohu a povrch evropského kontinentu	Žák zhodnotí polohu Evropy vůči ostatním kontinentům; určí její členitost ve srovnání s ostatními kontinenty, popíše její povrch se zaměřením na hlavní horské masivy, nížiny a řeky; zařadí Evropu do klimatických pásem a určí změny klimatu v závislosti na vzdálenosti od oceánu.	Evropa - fyzická geografie	B - fauna a flóra evropského kontinentu
Žák dokáže provést geografickou syntézu západní Evropy	Žák vyjmenuje státy západní Evropy, dokáže je seřadit podle rozlohy a počtu obyvatel. Prokáže znalost klíčových geografických charakteristik Velké Británie, Francie a států Beneluxu se zaměřením na současné ekonomické a politické trendy.	Západní Evropa (Velká Británie a Irsko, Francie, Benelux)	Ov, D - evropská integrace
Žák dokáže provést geografickou syntézu severní Evropy a pobaltských států	Žák dokáže vymežit geografický region Skandinávie, uvede jeho specifika v porovnání s ostatními evropskými regiony. Ke každému ze skandinávských států dokáže uvést vybrané geografické charakteristiky z fyzické i sociální geografie.	Severní Evropa (Dánsko, Norsko, Island, Švédsko, Finsko), pobaltské státy (Litva, Lotyšsko, Estonsko)	
Žák dokáže provést geografickou syntézu střední Evropy	Žák používá pojem střední Evropa, který správně geograficky vymezuje. K jednotlivým státům je schopen souvislého popisu a stručného zhodnocení vybraných geografických jevů se zvláštním zaměřením na geografické sousedy České republiky, především pak na Německo.	Střední Evropa (Německo, Polsko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko, Slovinsko)	D - vybrané kapitoly z moderních dějin jednotlivých států
Žák dokáže provést geografickou syntézu jižní Evropy	Žák odlišuje státy původní evropské "patnáctky" od států bývalého východního bloku. Ke každému státu je schopen uvést typické geografické charakteristiky z fyzické i sociální geografie. Dokáže rozdělit region Balkánu podle náboženství a uvést důsledky, které tato složitá situace přináší.	Jižní Evropa (Portugalsko, Španělsko, Itálie, Řecko, ostatní státy balkánského poloostrova).	D - vybrané kapitoly z moderních dějin jednotlivých států

Žák dokáže provést geografickou syntézu Ukrajiny, Běloruska, Moldávie, Ruska a oblasti Zakavkazska	Žák vymezí region na mapě, najde hlavní historické souvislosti mezi uvedenými státy v průběhu 20. století. K jednotlivým státům je schopen uvést základní geografické charakteristiky i nové ekonomicko-politické trendy přesahující svým významem hranice států. Žák prokáže velmocenské postavení Ruska na základě polohy, historie, kultury, přírodních zdrojů a začlenění do mezinárodních integrací. U regionu Zakavkazska žák odděluje fyzické a kulturní hranice. Je schopen nastínit základy náboženské a etnické situace v tomto regionu a uvést její důsledky.	Ukrajina, Bělorusko, Moldávie, Rusko, Zakavkazsko	Ov, D - terorismus
Žák dokáže provést geografickou syntézu středoasijských republik	Žák ukáže region na mapě, vyjmenuje státy, zhodnotí jejich polohu a povrch. Nastíní náboženskou situaci a celkový stav politiky a ekonomiky po rozpadu SSSR.	středoasijské republiky (Kazachstán, Turkmenistán, Uzbekistán, Tádžikistán, Kyrgyzstán)	F - kosmodrom Bajkonur
Žák dokáže provést geografickou syntézu regionu východní Asie	Žák uvede základní geografické charakteristiky Číny se zvláštním zaměřením na vývoj počtu obyvatel a ekonomického růstu po roce 1950. Zhodnotí pozici Číny v mezinárodní politice a je schopen předpovědět její roli v nejbližších padesáti letech. Uvede důkazy totalitního politického režimu Číny; nastíní problém Taiwanu a Tibetu. Dovede souvisle hovořit o problémech spojených s drancováním životního prostředí v Číně, navrhne řešení jednotlivých problémů. Žák zhodnotí polohu a základní geografické charakteristiky Japonska se zaměřením na strukturu a výkonnost japonské ekonomiky. Uvede odlišnosti japonské kultury od západní civilizace. Popíše a zhodnotí život průměrného japonského obyvatele v Tokiu. Žák srovná oba státy ležící na korejském poloostrově. Uvede důkazy vyspělosti jihokorejské republiky a na druhé straně zaostalosti a naprosté izolovanosti režimu v KLTR.	východní Asie (Čína, Japonsko, státy na Korejském poloostrově)	Ekologie - současné problémy ŽP v Číně; Ov, D - totalitní režim (KLDR); D - moderní dějiny Číny a Japonska
Žák dokáže provést geografickou syntézu jihovýchodní Asie	Žák vymezí pozici makroregionu jihovýchodní Asie, vyjmenuje a ukáže státy, které do něj patří. Rozdělí je podle vybraných geografických hledisek, především podle vyspělosti a náboženství. Zhodnotí polohu a význam Singapuru jako centra světového obchodu.	jihovýchodní Asie (Thajsko, Barma, Vietnam, Kambodža, Laos, Malajsie, Indonésie, Singapur, Východní Timor)	D - vietnamská válka

Žák dokáže provést geografickou syntézu jižní Asie	Žák ukáže region na mapě, zhodnotí jeho polohu, přírodní podmínky a zařadí do něj všechny státy. Je schopen souvislého hodnotícího popisu u Indie s hlavním zaměřením na její koloniální minulost, náboženskou situaci, sociální strukturu obyvatelstva a rozvoji indické ekonomiky v současné době. Vymezí region Kašmíru, dokáže nalézt příčiny konfliktu mezi Indií a Pákistánem. K ostatním státům jižní Asie je žák schopen nalézt typické geografické charakteristiky, především u Pákistánu jako druhé největší muslimské země.	jižní Asie (Indie, Nepál, Bhútán, Pákistán, Afghánistán, Bangladéš, Srí Lanka)	D - Mahátma Ghándí, Ekologie - hrozba přeměny Indie na konzumní společnost
Žák dokáže provést geografickou syntézu jihozápadní Asie	Žák do regionu zařadí všechny muslimské státy, má představu o jejich řádové velikosti a počtu obyvatel. Zhodnotí jejich přírodní podmínky a z nich vyplývající důsledky pro život lidí. Dokáže souvisle hovořit o vzniku islámu (ukáže Mekku) a jeho šíření. Srovná islámskou republiku typu Íránu se sekularizovanou republikou typu Turecka - najde rozdíly v každodenním životě lidí. Prokáže světový význam regionu díky největším zásobám ropy, na vybraném příkladu demonstruje proměnu státu a jeho ekonomiky od první ropné krize (1973) do současnosti.	jihozápadní Asie (Írán, Irák, Turecko, Sýrie, Jordánsko, Saúdská Arábie, Spojené arabské emiráty, Kuvajt, Jemen, Omán)	D - válka v zálivu (1991); F - ropa
Žák dovede souvisle načrtnout příčiny izraelsko - palestinského konfliktu a navrhnout jeho řešení	Žák v bodech načrtne historii Izraele, zaměří se na rok 1948 a rozdělení Palestiny jako neurgického bodu dalšího vývoje v regionu. Charakterizuje Izrael podle vybraných geografických charakteristik, zhodnotí jeho vyspělost a celkovou mocenskou pozici v regionu. Dokáže se vžít do pocitu palestinských uprchlíků, pokusí se navrhnout dlouhodobé řešení celého konfliktu.	Izrael, izraelsko - palestinský konflikt	D - dějiny státu Izrael, Ov - terorismus

Tercie

ZEMĚPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Žák popíše a zhodnotí polohu a povrch evropského kontinentu	Žák zhodnotí polohu Evropy vůči ostatním kontinentům; určí její členitost ve srovnání s ostatními kontinenty, popíše její povrch se zaměřením na hlavní horské masivy, nížiny a řeky; zařadí Evropu do klimatických pásem a určí změny klimatu v závislosti na vzdálenosti od oceánu. Ukáže a popíše hranici mezi Asií a Evropou na mapě.	Evropa - fyzická geografie	B - fauna a flóra evropského kontinentu
Žák dokáže provést geografickou syntézu západní Evropy	Žák vyjmenuje státy západní Evropy, dokáže je seřadit podle rozlohy a počtu obyvatel. Prokáže znalost klíčových geografických charakteristik Velké Británie, Francie a států Beneluxu se zaměřením na současné ekonomické a politické trendy.	Západní Evropa (Velká Británie a Irsko, Francie, Benelux)	Ov, D - evropská integrace
Žák dokáže provést geografickou syntézu severní Evropy a pobaltských států	Žák dokáže vymezit geografický region Skandinávie, uvede jeho specifika v porovnání s ostatními evropskými regiony. Ke každému ze skandinávských států dokáže uvést vybrané geografické charakteristiky z fyzické i sociální geografie.	Severní Evropa (Dánsko, Norsko, Island, Švédsko, Finsko), pobaltské státy (Litva, Lotyšsko, Estonsko)	
Žák dokáže provést geografickou syntézu střední Evropy	Žák používá pojem střední Evropa, který správně geograficky vymezuje. K jednotlivým státům je schopen souvislého popisu a stručného zhodnocení vybraných geografických jevů se zvláštním zaměřením na geografické sousedy České republiky, především pak na Německo.	Střední Evropa (Německo, Polsko, Maďarsko, Rakousko, Švýcarsko, Slovinsko)	D - vybrané kapitoly z moderních dějin jednotlivých států
Žák dokáže provést geografickou syntézu jižní Evropy	Žák odlišuje státy původní evropské "patnáctky" od států bývalého východního bloku. Ke každému státu je schopen uvést typické geografické charakteristiky z fyzické i sociální geografie. Dokáže rozdělit region Balkánu podle náboženství a uvést důsledky, které tato složitá situace přináší.	Jižní Evropa (Portugalsko, Španělsko, Itálie, Řecko, ostatní státy balkánského poloostrova).	D - vybrané kapitoly z moderních dějin jednotlivých států Ov - srovnání náboženství (katolictví, pravoslaví, islám)
Žák s pomocí mapy popíše a zhodnotí polohu a povrch Česka	Žák umí vymezit polohu našeho státu ve vztahu k ostatním zemím Evropy, dovede používat zeměpisné souřadnice. Odlišuje Český masiv a Karpaty z hlediska geologie i geomorfologie. Aktivně zná všechna významná pohoří naší vlasti i důležité nížiny, odlišuje pohoří	Poloha a povrch České republiky	B - geologie

	sopečného typu.		
Žák rozeznává faktory ovlivňující klima naší republiky a s pomocí zeměpisného atlasu popíše a zhodnotí klima ČR.	Žák vyjmenuje hlavní faktory ovlivňující klima v Česku, je schopen tyto faktory rozlišovat podle míry jejich vlivu. S pomocí zeměpisného atlasu dokáže definovat charakteristiku klimatu pro konkrétní místo ČR, používá pojmy jako je maximální, minimální a průměrná teplota, množství a typ srážek nebo rychlost a směr větru, dokáže předpovědět počasí při přechodu teplé a studené fronty.	Klima České republiky	F - vertikální teplotní gradient
Žák je schopen zařadit konkrétní řeku do úvodí a úmoří, aktivně zná důležité řeky, jezera a přehradní nádrže v ČR	Žák dokáže vlastními slovy vysvětlit termíny povodí, úmoří a rozvodí. Na mapě ČR je schopen jakoukoliv řeku zařadit do povodí a úmoří. Na slepé mapě ukáže důležité řeky, jezera a přehradní nádrže. Vlastními slovy popíše princip přečerpávací elektrárny Dlouhé Stráně.	Vodstvo České republiky	F - přečerpávací elektrárna
Žák dovede pomocí demografických charakteristik popsat a zhodnotit minulý, současný i budoucí vývoj obyvatelstva v ČR.	Žák správně používá demografické charakteristiky přirozený přírůstek a úbytek a migrační saldo. S využitím atlasu popíše základní trendy demografického vývoje od roku 1945 do současnosti. Na základě prognóz vyvodí hlavní příležitosti a hrozby pro demografický vývoj ČR v následujících desetiletích. Dokáže navrhnout aktivní opatření proti stárnutí obyvatelstva.	Obyvatelstvo ČR	ZSV - společnost
Žák dokáže analyzovat strukturu ekonomiky ČR.	Žák ví, co označují termíny primér, sekundér, terciér a kvartér a dovede zařadit jakékoliv povolání do těchto složek. Dokáže najít příčiny proměny zaměstnanosti v průběhu 20. století u zemědělství, průmyslu i služeb. Zhodnotí zemědělskou výrobu, průmysl i terciární sektor ČR. Zná největší podniky ČR podle obrátu i zisku a také tradiční podniky se "známou značkou".	Hospodářství ČR	ZSV - základy ekonomie
Žák popíše klíčové aspekty jednotlivých druhů dopravy v ČR a je schopen zhodnotit jejich význam.	Žák zná dálniční síť ČR (současnou i projektovanou) i síť železničních koridorů, je schopen nalézt vlastní argumenty "pro" a "proti" jednotlivým druhům dopravy. Zná mezinárodní letiště v ČR a dokáže vlastními slovy hovořit o významu letiště Ruzyně v rámci Česka i Evropy. Zná hlavní ropovody a plynovody v Česku.	Doprava ČR	

Žák dokáže provést geografickou syntézu u všech krajů v České republice.

Žák umí srovnat kraje ČR podle rozlohy i počtu obyvatel. Zná jejich sídelní strukturu s nejvýznamnějšími městy. U každého kraje dokáže uvést jeho regionální specifika (od povrchu přes vodstvo, dopravní situaci až po hospodářství nebo turistické zajímavosti). Žák dokáže provést SWOT analýzu na vybranou problematiku kraje (dopravní dostupnost, cestovní ruch, hospodářství aj.) s využitím zdrojů na internetu.

Kraje ČR

D- vybrané kapitoly z regionálních dějin

Kvarta

ZEMĚPIS

Očekávaný výstup RVP (žák)	Školní výstup (žák)	Učivo	Mezipředmětové vztahy
Na přiměřené úrovni posoudí světovou populaci, její rozložení, migraci, dynamiku růstu, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa, analyzuje populaci z hlediska zvláštností způsobů života a vyspělosti regionů.	Porovnává jednotlivé oblasti světa z hlediska demografického, z hlediska lidských ras, národů, náboženství jazyka, ekonomické, kulturní a politické vyspělosti. Respektuje a vnímá vztahy etnik z hlediska rasového a náboženského. Identifikuje skryté a zjevné formy rasismu, xenofobie a nesnášenlivosti.	OBYVATELSTVO SVĚTA	D, Př, Ov
Posoudí a charakterizuje podmínky souvisící s funkcí sídel	Porovnává přírodní a ekonomické podmínky lidských sídel	SÍDLA	Př, D, Ov
Zhodnotí na přiměřené úrovni složky, strukturu a funkci světové ekonomiky, lokalizuje dle mapy hlavní světové hospodářské oblasti a zdroje surovin	Porovnává jednotlivé regiony světa z hlediska demografického, hospodářského a politického		
Odůvodní předpoklady a hlavní faktory pro územní hospodářské aktivity	Lokalizuje hlavní světové hospodářské aktivity na mapách. Vysvětlí vzájemné závislosti přírodní a socioekonomické sféry světa.	SVĚTOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	D, OV, PŘ, CH, F
Porovnává státy světa, lokalizuje je na různých typech map, sleduje a vnímá hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy ve světě		POLITICKÁ MAPA DNEŠNÍHO SVĚTA	D, Ov
Vnímá a orientuje se v mezinárodních organizacích	Srovnává státy podle hospodářské vyspělosti, hodnotí význam integrace států .	MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE	D, Ov, PŘ, CH
Posoudí rizika přírodních a společenských vlivů na Zemi	Na konkrétních příkladech uvádí závažné ekologické problémy světa, kontinentů, států, místní krajiny	GLOBÁLNÍ PROBLÉMY SVĚTA	D, PŘ, F, CH, Ov
Zhodnotí různé typy krajiny , identifikuje speciální znaky krajiny, vnímá její strukturu i funkce	Uvádí konkrétní příklady přírodních a socioekonomických prvků regionů. Identifikuje různé typy ekosystémů, uvádí závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí	KRAJINA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	Př, D, F, Ch, Ov